

Raadsvoorstel

Onderwerp:	Programmabegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029
Portefeuillehouder:	M. Peters
Datum college besluit:	30 september 2025
Behandelend ambtenaar:	Rachid Amidouche en Martine Kooiker
Registratienummer:	GZDGCB2182240/2208253

Inleiding

Jaarlijks legt het college de gemeenteraad het ontwerp van de begroting ter vaststelling voor. De basis daarvoor is de kadernota, die de raad op 3 juli 2025 heeft vastgesteld. Net als andere gemeenten in Nederland heeft onze gemeente de komende jaren te maken met minder financiële middelen van het Rijk om de taken uit te voeren. Daarom zijn raad en college vorig jaar gestart met een meerjarig ombuigingstraject. In de begroting die nu voorligt, zijn geen nieuwe ombuigingsmaatregelen opgenomen. Ook is extra lastenverhoging voor inwoners en ondernemers niet nodig. We blijven investeren in belangrijke thema's zoals het sociaal domein, woningbouw, openbare ruimte en duurzaamheid.

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. De Programmabegroting 2026 vast te stellen en in te stemmen met de Meerjarenraming 2026-2028 (GZDGCB2182240/2208484), inclusief de daarin opgenomen mutaties in reserves en kredieten.

Argumenten

1.1 De raad heeft de wettelijke bevoegdheid om de begroting voor het komende jaar vast te stellen.

In artikel 191 van de Gemeentewet staat dat de raad de begroting vaststelt in het voorafgaande jaar. De meerjarenraming – die in hetzelfde document is opgenomen – stelt de raad officieel niet vast. Maar de raad ziet er op basis van artikel 189 Gemeentewet wel op toe dat de begroting meerjarig structureel en reëel in evenwicht is. Daarom is het belangrijk dat de raad wel een oordeel vormt over de meerjarenraming.

1.2 De begroting geeft inzicht in de beleidsvoornemens en beleidsuitvoering voor 2026 en de jaren daarna.

De begroting geeft de beleidsvoornemens weer en de baten en lasten die daarmee gemoeid zijn. Tegelijk met de maatregelen om duurzaam financieel gezond te worden, blijven we investeren in onze stad. We blijven zorg dragen voor kwetsbare inwoners, realiseren passende en betaalbare woningen en zetten in op duurzaamheid.

De begroting is als volgt opgebouwd:

- De beleidsbegroting met daarin de inhoudelijke en financiële kaders van onze tien programma's. De beleidsbegroting bevat naast de programma's ook negen paragrafen, die een dwarsdoorsnede geven van de begroting op een aantal – deels wettelijk verplichte – thema's.
- De financiële begroting, waarin het overzicht van baten en lasten is opgenomen, evenals een uiteenzetting van de financiële positie en het totaaloverzicht van de baten en lasten per taakveld.

1.3 De begroting is op een aantal punten verbeterd.

Vorig jaar zijn we gestart met een opgefriste opzet van de beleidsbegroting. Daarmee zetten we stappen op weg naar een effectievere planning en controlcyclus en meer inzichtelijke documenten, waartoe de raad in verschillende moties heeft opgeroepen. Die weg zetten we in deze begroting door, door een aantal gemeentespecifieke indicatoren toe te voegen. Ook de duidelijkheid van de financiële tabellen is verbeterd, waardoor de vraag 'wat mag het kosten' helderder beantwoord is.

1.4 De begroting is structureel sluitend.

Om evenwicht te bereiken in onze inkomsten en uitgaven werken we sinds vorig jaar in een meerjarenoperatie aan een duurzaam financieel gezonde gemeente. Hierin bekijken we ieder jaar welke maatregelen nodig zijn. Zo kunnen we enerzijds rekening houden met de onzekerheden in de financiering vanuit het Rijk en anderzijds op een zorgvuldige manier maatregelen nemen op het moment dat die onafwendbaar zijn. In de ontwerpbegroting zijn geen nieuwe ombuigingen verwerkt. Het jaar 2026 sluit met een (incidenteel) tekort, we stellen de raad voor om dat te dekken uit de ravijnreserve die met dat doel is gevormd uit het saldo van de Jaarstukken 2024. De jaren erna hebben een positief saldo.

1.5 De begroting bevat verschillende mutaties in reserves, voorzieningen en kredieten.

Met het vaststellen van de begroting accordeert de raad ook de verschuivingen in reserves en kredieten daarin. Een voorbeeld daarvan is de inzet van de ravijnreserve voor de dekking van het tekort in 2026. Voor de controles die de accountant uitvoert, is het belangrijk dat die accordering zichtbaar is, daarom is deze expliciet in het raadsvoorstel opgenomen en zijn de overzichten helderder opgenomen in de begroting. U vindt de wijzigingen in kredieten in elk begrotingsprogramma onder 'Wat gaan we investeren'. Een overzicht van de stortingen in en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen is opgenomen in de financiële begroting, in het onderdeel Financiële positie.

Kanttekeningen

1.1 Het jaar 2026 laat een tekort zien.

Het Rijk is gemeenten dit voorjaar tegemoetgekomen met een gedeeltelijke demping van het ravijn in 2026. Dat bood voor Culemborg echter onvoldoende soelaas voor dat jaar. Omdat het tekort incidenteel is, is het mogelijk dat te dekken uit een reserve. Voor dat doel heeft de raad uit het overschot van de Jaarstukken 2024 een ravijnreserve gevormd. Deze zetten we in deze begroting in voor de dekking van het tekort.

Het college is verplicht om in de financiële begroting een overzicht op te nemen van de incidentele en structurele ramingen. Wanneer we corrigeren voor de incidentele ramingen, is het saldo van 2026 wel positief. Ook het meerjarenperspectief heeft positieve saldi. De begroting is daarmee structureel in evenwicht.

1.2 Bij de positieve saldi voor 2027, 2028 en 2029 past een winstwaarschuwing.

Het begrotingsresultaat oogt op het eerste gezicht rooskleurig, maar daarbij past een forse winstwaarschuwing. De uitdagingen waar de gemeente voor staat, blijven onverminderd groot: het integraal huisvestingsplan, het onderhoud aan sportaccommodaties en de stijgende kosten in het sociaal domein zijn voorbeelden van uitdagingen die op de gemeente af blijven komen. Op basis van voorlopige resultaten van de eerste onderzoeken is de verwachting dat voor het noodzakelijke onderhoud aan speeltuinen en sportvoorzieningen in deze jaren circa € 470.000 tot € 600.000 nodig is. Daarnaast vragen beheersplannen voor het groenonderhoud een investering en heeft de gemeente te maken met stijgende kosten voor het vastgoed. Voor de noodzakelijke investeringen in de onderwijshuisvesting zijn

de businesscases nog niet beschikbaar, maar het voorbereidende werk laat zien dat deze bedragen eveneens fors zijn. In die context heeft het college besloten geen nieuwe ambities in de begroting op te nemen die extra geld kosten.

1.3 De septembercirculaire van het Gemeentefonds is niet verwerkt in de begroting.

De septembercirculaire van het Gemeentefonds is niet verwerkt in de ontwerpbegroting. Dat is gebruikelijk, omdat deze circulaire op een te laat moment komt om te kunnen verwerken in het meerjarig perspectief. Op dit moment analyseren we de effecten van deze circulaire. Zoals gebruikelijk, verwerken we die effecten in een informatienotitie. Deze informatienotitie ontvangt de raad vóór de behandeling van de begroting. Op deze manier heeft de raad de beschikking over alle informatie die nodig is om een afgewogen besluit te nemen over de begroting.

Kosten, Baten, Dekking

In deze ontwerp-begroting is een structureel sluitend financieel perspectief opgenomen:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Primitieve begroting (uit Begroting 2025-2028)	-1.437	256	917	-155
Saldo Voorjaarsrapportage 2025	0	0	0	0
Saldo Kadernota 2026-2029	997	1.378	606	2.312
Ontwikkelingen verwerkt in deze begroting	-479	2	-92	433
Saldo Programmabegroting 2026-2029	-919	1.637	1.431	2.590

Voor de dekking van het tekort in 2026 stellen we in deze begroting voor de ravijnreserve in te zetten. Bij de saldi voor de jaren erna past een winstwaarschuwing, meer hierover is opgenomen onder in de kanttekeningen.

In de begroting is ook het weerstandsvermogen geactualiseerd. De weerstandsratio zit tussen 1,7 (voor het maximaal risicoprofiel) en 4,2 (voor het minimaal risicoprofiel). Dat betekent dat het weerstandsvermogen van de gemeente Culemborg op dit moment ruim voldoende is om de financiële impact van de risico's te kunnen dragen.

Personele en/of Juridische gevolgen

Niet van toepassing.

Communicatie en Burgerparticipatie

Op grond van artikel 190 lid 2 van de Gemeentewet ligt de ontwerpbegroting voor een ieder ter inzage. Op verzoek is deze ook algemeen verkrijgbaar. De infographic (die nog volgt) geeft een totaaloverzicht op een begrijpelijke manier.

Bijlagen:

1. Programmabegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029 (GZDGCB2182240/2208484)
 2. Infographic Begroting 2026-2029 (GZDGCB2182240/2208506) *volgt nog*
 3. Informatienotitie effecten septembercirculaire 2025 (GZDGCB2208665/2208702) *volgt nog*
-

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB2182240/2208253

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. De Programmabegroting 2026 vast te stellen en in te stemmen met de Meerjarenraming 2026-2028 (GZDGCB2182240/2208484), inclusief de daarin opgenomen mutaties in reserves en kredieten.
-

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 6 november 2025.

De griffier
D. van der Harst

De voorzitter
G.D. Renkema